

Naturstyrelsen Fyn
J.nr. NST-422-01288
Ref.ervin
Februar 2016**NOTAT
vedrørende høringssvar til forslag til Natura 2000-plan 2016-2021 for N110 Odense Fjord**

Forslag til Natura 2000-plan for N110 Odense Fjord har været i offentlig høring fra den 19. december 2014 til den 10. april 2015.

Indkomne høringssvar kan ses på:
<http://www3.naturstyrelsen.dk/2015/natura2000/>.

Alle forslag til Natura 2000-planer er annonceret offentligt på Naturstyrelsens hjemmeside og desuden sendt i høring hos relevante myndigheder, jf. miljømålsloven § 43. Den offentlige høring er endvidere annonceret i en række landsdækkende og regionale aviser. Lodsejere med væsentlige interesser, der vil kunne berøres af et eller flere elementer i planlægningen for et Natura 2000-område, er individuelt blevet orienteret om høringen over forslag til Natura 2000-planer.

Naturstyrelsen har modtaget i alt ca. 760 høringssvar vedrørende de enkelte Natura 2000-planer og mere generelle høringssvar vedrørende naturplanlægningen. De generelle høringssvar er sammenfattet i et samlet høringsnotat – se:
www.naturstyrelsen.dk/natura2000/hoeringsnotat2016-2021.

Til denne Natura 2000-plan er der modtaget i alt 5 høringssvar.

Svarene har især berørt følgende punkter:

- 1) Ansvarsfordeling mellem stat, kommune og tredje part
- 2) Planlægningsprocessen
- 3) Virkemidler og finansiering
- 4) Udpegningsgrundlag – arter/naturtyper
- 5) Tilstandsvurdering
- 6) Målsætning for område
- 7) Målsætning - naturtyper
- 8) Målsætning – modstridende interesser
- 9) Indsatsprogram for naturtyper
- 10) Indsatsprogram for fuglelevesteder
- 11) Indsatsprogram – synergi med vandplaner
- 12) Ønsker til den opfølgende indsats
- 13) Trusler
- 14) Datagrundlag - fugle

Flere emner er uddybende behandlet i særskilt høringsnotat om generelle emner www.naturstyrelsen.dk/natura2000/hoeringsnotat2016-2021.

I det følgende sammenfattes de væsentligste synspunkter til de overfor nævnte punkter 1 – 14. Naturstyrelsens bemærkninger hertil er anført i kursiv. Det bemærkes, at høringssvarene kun er gengivet i hovedtræk. Liste over hørings svar med ID-nummer vedlægges som bilag 1. Hørings svarene kan i sin helhed læses på <http://www3.naturstyrelsen.dk/2015/natura2000/>.

Bemærkninger til planforslaget

1. Ansvarsfordeling mellem stat, kommune og tredje part

Patriotisk Selskab har på vegne af Hofmangsgave givet udtryk for, at Natura 2000-planen vurderes at være ganske overordnet. Målsætninger og retningslinjer er generelle og vagt formulerede og geografisk uspecifikke, hvorfor det er meget vanskeligt at forholde sig til planen og dens konsekvenser for driften af ejendommen.

Naturstyrelsen kan oplyse følgende:

Miljømålsloven fastlægger en opgavefordeling mellem stat og kommuner, der giver staten det overordnede ansvar for gennemførelse af direktivforpligtelserne og overlader den konkrete gennemførelse heraf til de respektive myndigheder, det vil sige primært kommunerne. Det fremgår således af miljømålslovens § 42, at det statslige indsatsprogram indeholder retningslinjer for kommunalbestyrelsernes handleplaner.

Når planerne skal føres ud i livet, indgår kommunerne i dialog med de lokale lodsejere om den konkrete lokalisering af et projekt samt brug af forvaltningsmetoder og virkemidler. Efter lovbemærkningerne må de kommunale handleplaner ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanerne. Det sætter også grænser for, hvor præcise de statslige planer kan være.

Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

2. Planlægningsprocessen

Patriotisk Selskab har på vegne af Hofmangsgave givet udtryk for, at der i forbindelse med planerne heller ikke på nuværende tidspunkt er lavet nogen form for konkret eller ejendomsspecifik lodsejerinddragelse på trods af, at dette klart var forventningen i forbindelse med miljømålslovens revision i 2013. At man fra myndighedernes side konsekvent bruger laveste fællesnævner i lodsejerinddragelsen, må betragtes som dybt utilfredsstillende, og ikke i tråd med den fædrene europæiske tanke bag Natura 2000-planerne.

Hofmangsgave betegnes at have "væsentlige interesser" i Natura 2000 område 110, da dele af området hører under Hofmangsgave. Af samme årsag burde Dennis Stentebjerg Hansen derfor være blevet indbudt til en-til-en dialog med den lokale enhed i stedet for blot at blive indkaldt til fælles lodsejermøder. Dette er dybt kritisabelt.

Naturstyrelsen kan oplyse følgende:

Forslag til Natura 2000-planer har været i offentlig høring fra den 19. december 2014 og til den 10. april 2015, 2 planer dog til den 24. april 2015. Alle forslag til Natura 2000-planer er annonceret

offentligt på Naturstyrelsens hjemmeside og desuden sendt i høring hos relevante myndigheder, jf. miljømålsloven § 43. Den offentlige høring er endvidere annonceret i en række landsdækkende og regionale aviser.

Lodsejere med væsentlige interesser, der vil kunne berøres af et eller flere elementer i planlægningen for et Natura 2000-område, er indbudt til fællesmøde om planlægningsprocessen og individuelt blevet orienteret om høringen over forslag til Natura 2000-planer og om de overordnede pejlemærker for indsatsen i planerne. Hvis der i det pågældende Natura 2000-område ikke planlægges en ny type indsats i planperioden 2016-21, men fortsættelse af den hidtidige indsats, blev lodsejerne samtidig gjort opmærksom herpå.

Naturstyrelsen vil evaluere den gennemførte lodsejerinddragelse og inddrage de indvundne erfaringer ved tilrettelæggelsen af 3. planperiode.

Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

3. Virkemidler og finansiering

Patriotisk Selskab har på vegne af Hofmangsgave givet udtryk for, at ejer med dette høringssvar gør opmærksom på, at alle indgreb i forbindelse med Natura 2000-planerne, der måtte have negativ indflydelse på driften eller værdisætning af ejendommen, vil blive krævet erstattet fuldt ud. Man ønsker desuden ikke at indgå i et samarbejde, der på nogen måde har til hensigt at indskrænke råderetten over ejendommen, eller som konsekvens heraf kan betyde en ekspansion af Natura 2000-arealer, inddragelse af landbrugsjord eller skærpede restriktioner i forhold til husdyr- eller planteproduktion.

Naturstyrelsen kan oplyse følgende:

Det skal understreges, at regeringen lægger til grund, at indsatsen i videst muligt omfang gennemføres ved frivillige aftaler.

Naturstyrelsen vurderer ikke, at Natura 2000-planerne har erhvervsøkonomisk betydning for jordbrugserhvervet, fordi planerne søges gennemført ad frivillighedens vej og med kompensation både til konkrete indsatser og eventuelle indkomsttab. Indsatserne i området retter sig mod at sikre og forbedre forholdene for den allerede beskyttede natur og vurderes kun i meget begrænset omfang at komme til at berøre intensivt udnyttede arealer.

Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

4. Udpegningsgrundlag – arter/naturtyper

Patriotisk Selskab har på vegne af Hofmangsgave kritiseret, at basisanalysen, der præsenterer udpegningsgrundlaget sammen med kortlag, ikke kommer i høring sammen med planforslagene, da der ikke er tale om et alene faktisk indhold.

Patriotisk Selskab finder det derfor meget bekymrende, at udpegningsgrundlaget justeres hver 6. år, med væsentlige ændringer til følge, uden at offentligheden på et kvalificeret grundlag har mulighed for at afgive høringssvar og evt. indgive klage.

Naturstyrelsen kan oplyse følgende:

Den gennemførte høring vedrørte alene forslag til Natura 2000-planer. Ændringer i udpegningsgrundlaget er sket og vil fremover ske i selvstændige processer med tilhørende offentlige høringsprocesser, typisk ca. hvert 6. år og på grundlag af opdateret viden fra den nationale overvågning. Udpegningsgrundlaget er sidst revideret i december 2012. EU-Kommissionen har i en såkaldt gennemførelsesafgørelse fastsat kriterierne for hvilke naturtyper og arter, det enkelte

medlemsland skal inddrage. Ved åbenlys fejl i udpegningsgrundlaget i de planer, der har været i høring, undlades en indsats.

Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

5. Tilstandsvurdering

Patriotisk Selskab har på vegne af Hofmangsgave udtrykt betænkelighed ved at der ikke er udviklet tilstandsvurderingssystemer for visse naturtyper og arter, og at der for disse naturtyper og arter er fastsat målsætninger.

Naturstyrelsen kan oplyse følgende:

Målsætningen for alle udpegede naturtyper og arter er i henhold til habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet opnåelse af gunstig bevaringsstatus. Det gælder uanset, om der findes Natura 2000-planer eller ej. Forpligtelsen er ikke betinget af nationale tilstandsvurderingssystemer eller et særligt vidensniveau opnået gennem detaljeret kortlægning og planlægning. Målsætningen har været gældende for alle myndigheder siden habitatdirektivets ikrafttræden i 1994.

Både kommunerne og staten har i årevis gennemført naturforvaltning, så der eksisterer efter Naturstyrelsens opfattelse både viden og erfaring til at udarbejde planer og gennemføre en målrettet forvaltning.

Planernes målsætninger og retningslinjerne i indsatsprogrammet er endvidere afstemt efter, hvor gode data og erfaringer fra myndighedernes naturforvaltning af den pågældende art eller naturtype er. Det er i den forbindelse væsentligt at være opmærksom på, at den konkrete indsats, som planerne omfatter, alene er den indsats, som fremgår af den enkelte plans indsatsprogram.

Både generelle og konkrete målsætninger fastlagt i forbindelse med den første generation af Natura 2000-planer er fastholdt. Målsætningerne i de nyeste planforslag kan være konkretiseret på baggrund af ny viden, og udtrykker derfor ikke en egentlig ændring.

For de arter på udpegningsgrundlagene, hvor der endnu ikke er udviklet et tilstandsvurderingssystem til vurdering af de pågældende arters levesteder, anvendes der i overensstemmelse med forpligtelserne i henhold til habitatdirektivet generelle formuleringer til sikring af arternes levesteder til udvikling mod gunstig bevaringsstatus.

Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

6. Målsætning for område

Patriotisk Selskab har på vegne af Hofmangsgave ønsket en præcisering af den overordnede målsætning, og at målsætningen om bl.a. rydning af skov på Enebærødde ikke vil stride imod den eksisterende fredning og/eller fredskovspligt.

Naturstyrelsen kan oplyse følgende:

Den overordnede målsætning angiver det overordnede sigte for, hvorledes Natura 2000-området skal udvikle sig for såvel at sikre det konkrete områdes integritet som for at bidrage til opnåelse af gunstig bevaringsstatus for naturtyper og arter. Der er i den overordnede målsætning taget højde for områdets naturmæssige potentiale, og for om det rummer forekomster, der er af stor vigtighed nationalt og/eller biogeografisk.

Naturstyrelsen finder ikke, at de 2 fredningskendelser er til hindring for en afdrift af skov på Enebærødde.

I Overfredningsnævnets kendelse af 12/10 1980, §6 står der bl.a. følgende: "Fyns Amtsråd kan efter aftale med ejeren og naturfredningsrådet søge opdyrkede og tilplantede arealer retableret som overdrev el.lign.". Fredningskendelsen fra 1928 omfatter 6 konkrete bevoksninger hvoraf Enebærodde alene berøres af 2 skanseanlæg på spidsen af odden. Fredskovsplikten er ikke en hindring for en afdrift af skov, men kræver en dispensation fra skovloven.

7. Målsætning for naturtyper

Patriotisk Selskab har på vegne af Hofmansgave vurderet, at det ikke er muligt at udvide de eksisterende strandenge ved Hofmansgave, som er vurderet til artsklasse I.

Naturstyrelsen kan oplyse følgende:

Målsætningen for naturtyper, der er vurderet til tilstandsklasse I, er at udviklingen i deres areal og tilstand er stabil eller i fremgang.

Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

8. Målsætning – modstridende interesser

Patriotisk Selskab har på vegne af Hofmansgave udtrykt ønske om, at Natura 2000-planen omtaler alle former for modstridende interesser.

Naturstyrelsen kan oplyse følgende:

Natura 2000-planen omfatter alene en planlægning for områdets udpegningsgrundlag.

Planudkastets afsnit om modstridende interesser omfatter derfor alene modstridende interesser mellem områdets forskellige arter og naturtyper som følge af planens indsatsprogram og målsætninger.

9. Indsatsprogram for naturtyper

Patriotisk Selskab har på vegne af Hofmansgave oplyst, at der i dag drives en rentabel skovdrift på de fredskovspligtige arealer på Enebærodde. Denne drift ønskes at fortsætte, og det kan ikke accepteres, at Hofmansgaves skov udlægges til urørt skov. En eventuel reduktion af skovarealet vil kræves erstattet fuldt ud.

Patriotisk Selskab anfører desuden, at Natura 2000-planen vil medføre meget store begrænsninger i mulighederne for en eventuel opstart af en husdyrproduktion og en udvidelse af husdyrproduktionen. Der henvises til regler udstedt i medfør af lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug.

Patriotisk Selskab finder, at en indsats for mere robust natur ikke bør inddrage landbrugsarealer i omdrift og gå ud over grænserne for de eksisterende grænser for Natura 2000-områderne.

Naturstyrelsen kan oplyse følgende:

Miljømålsloven fastlægger en opgavefordeling mellem stat og kommuner, der giver staten det overordnede ansvar for gennemførelse af direktivforpligtelserne og overlader den konkrete gennemførelse heraf til de respektive myndigheder, det vil sige primært kommunerne.

Det fremgår således af miljømålslovens § 42, at det statslige indsatsprogram indeholder retningslinjer for kommunalbestyrelsernes handleplaner. Natura 2000-planen udgør den overordnede ramme for den kommende indsats og har dermed ikke direkte retsvirkning for den enkelte lodsejer. Planerne er bindende for kommunalbestyrelsernes administration af gældende lovgivning.

Når planerne skal føres ud i livet, indgår kommunerne i dialog med de lokale lodsejere om den konkrete lokalisering af et projekt samt brug af forvaltningsmetoder og virkemidler. Det er politisk besluttet, at den konkrete aktive indsats til at gennemføre Natura 2000-planerne, i videst muligt omfang skal ske med frivillige tilskudsordninger.

I enkelte planer vil de naturgivne forhold kunne indebære, at den aktive indsats primært vil berøre bestemte arealer. Kan der ikke indgås en rimelig aftale med ejeren herom, kan kommunalbestyrelsen pålægge ejeren af ejendommen den drift mv., som er nødvendig for at realisere planen. For dokumenterede tab, som en sådan afgørelse påfører ejeren, ydes erstatning.

Regulering af kvælstof, herunder ammoniakdeposition sker primært gennem husdyrgodkendelsesloven og vandplanlægningen. Kvælstofpåvirkningen er fortsat for nedadgående, og derfor har Naturstyrelsen ikke fundet anledning til med Natura 2000-planerne 2016-21 at stille specifikke krav til en reduktion af kvælstof. Der vil dog være en række af de fastsatte indsatser, som indirekte vil være med til at reducere kvælstofpåvirkningen. Etablering af ny natur vil primært ske i tilknytning til eksisterende natur i Natura 2000-områderne og vurderes derfor kun udtagelsesvist at kunne få betydning for andre lodsejere ved f.eks. regulering efter husdyrgodkendelsesloven. En vurdering af mulig betydning for 3. mand vil indgå i ejendomsmæssige forundersøgelser til den konkrete aftale. Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

10. Indsatsprogram for fuglelevesteder

DOF Fyn foreslår, at der generelt bør være forbud mod kitesurfing eller anden brætsejllads i fuglebeskyttelsesområder – dog kan der være konkrete forhold som kan medføre dispensation fra forbuddet.

DOF Fyn foreslår desuden, at jagt forbydes i fuglebeskyttelsesområder, hvor rastende/overvintrende fugle er blandt udpegningsgrundlaget - dog kan der være konkrete forhold som kan medføre dispensation fra forbuddet.

Fugleværnsfonden anbefaler en undersøgelse af, om de stigende fritidsaktiviteter til søs leder til mere forstyrrelse af kystfuglene på fondens reservat Roholm.

Naturstyrelsen kan oplyse følgende:

Naturstyrelsen lægger vægt på, at der er en fornuftig balance mellem tilgængelighed og beskyttelse af naturen. Formålet med planlægningen er at sikre de arter og naturtyper, som det enkelte område er udpeget for at beskytte. Dette kan i konkrete tilfælde få betydning også for udnyttelse, herunder den rekreative udnyttelse, af områderne, eksempelvis ved periodevise adgangs begrænsninger.

Adgang og de almindeligst forekommende rekreative forstyrrelser (som nævnt i DOF's hørings svar) reguleres af de generelle bestemmelser i naturbeskyttelsesloven, jagt- og vildtforvaltningsloven og fiskeriloven. I de tilfælde, hvor der skal ske en opfølgende statslig regulering af færdsel eller udnyttelsen af et område, vil det ske efter den praksis og de procedurer, som staten hidtil har anvendt. Naturstyrelsen vil således inddrage Vildtforvaltningsrådet og nedsætte brugergrupper mm., hvis yderligere regulering gennem jagt- og forstyrrelsesfrie kerneområder bliver relevante. Derudover kan det oplyses, at jagttider – og dermed jagtbare arter - løbende bliver justeret i bekendtgørelse udstedt i medfør af jagt- og vildtforvaltningsloven. I forhold til de nævnte trusler i basisanalyserne og i Natura 2000-planerne har Naturstyrelsen for de fleste arters vedkommende valgt at lægge sig tæt op ad de anbefalinger, som DCE Aarhus

Universitet præsenterer i videnskabelig rapport fra DCE nr. 52: Vurdering af forstyrrelsestrusler i Natura 2000-områderne. Rapporten kan tilgås via dette link: <http://www2.dmu.dk/Pub/SR52.pdf>. Der er således i de områder, hvor det anbefales af DCE, vurderet om de nuværende jagt- og forstyrrelsesområders afgrænsning skal ændres, for fire områder er arbejdet igangsat og forventes afsluttet i år.

Der henvises i øvrigt til det generelle høringsnotat om emnet.

11. Indsatsprogram – synergi med vandplaner

Danmarks Jægerforbund og Danmarks Jægerforbund v/ Ole Præstegaard Jørgensen oplyser, at ændringer i bundvegetationen påvirker fuglelivet uhyre meget og er bestemmende for fordelingen af fugle, der fourager på vandplanter. Danmarks Jægerforbund henviser til rapport nr. 52 2013 fra DCE, hvor der anbefales nye arealkortlægninger af bundvegetationen i fjorden.

Naturstyrelsen kan oplyse følgende:

Det er politisk besluttet, at der er en arbejdsdeling mellem vand- og naturplanerne, således at vandplanlægningen tager sig af vandkvalitet i vandløb, større søer, kystvande og fjorde, mens Natura 2000-planlægningen tager sig af småsøer og hydrologien på terrestriske naturarealer. Ovenstående høringssvar vedrører forslag til vandplan, som har været i offentlig høring til den 23. juni 2015. Høringssvaret er overført til vandplanlægningen til videre behandling. Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

12. Ønsker til den opfølgende indsats

DOF Fyn anbefaler, at der indføres jagtforbud i hele fuglebeskyttelsesområdet, medmindre det kan dokumenteres, at forholdene for områdets udpegningsarter ikke påvirkes negativt af jagten. For udpegningsarten Hjejle bør der i Natura 2000-området udlægges større græsarealer til fouragering.

Danmarks Jægerforbund og Danmarks Jægerforbund v/ Ole Præstegaard Jørgensen anbefaler, at der ved eventuelle ændringer af reservatgrænserne også inddrages miljømæssige vurderinger, herunder udbredelsen af bundvegetationen i fjorden.

Naturstyrelsen lægger vægt på, at der er en fornuftig balance mellem tilgængelighed og beskyttelse af naturen. Formålet med planlægningen er at sikre de arter og naturtyper, som det enkelte område er udpeget for at beskytte. Dette kan i konkrete tilfælde få betydning også for udnyttelse, herunder den rekreative udnyttelse, af områderne, eksempelvis ved periodevise adgangs begrænsninger.

Adgang og de almindeligst forekommende rekreative forstyrrelser (som nævnt i DOF´s høringssvar) reguleres af de generelle bestemmelser i naturbeskyttelsesloven, jagt- og vildtforvaltningsloven og fiskeriloven. I de tilfælde, hvor der skal ske en opfølgende statslig regulering af færdsel eller udnyttelsen af et område, vil det ske efter den praksis og de procedurer, som staten hidtil har anvendt. Naturstyrelsen vil således inddrage Vildtforvaltningsrådet og nedsætte brugergrupper mm., hvis yderligere regulering gennem jagt- og forstyrrelsesfrie kerneområder bliver relevante. Derudover kan det oplyses, at jagttider – og dermed jagtbare arter - løbende bliver justeret i bekendtgørelse udstedt i medfør af jagt- og vildtforvaltningsloven. I forhold til de nævnte trusler i basisanalyserne og i Natura 2000-planerne har Naturstyrelsen for de fleste arters vedkommende valgt at lægge sig tæt op ad de anbefalinger, som DCE Aarhus Universitet præsenterer i videnskabelig rapport fra DCE nr. 52: Vurdering af forstyrrelsestrusler i

Natura 2000-områderne. Rapporten kan tilgås via dette link: <http://www2.dmu.dk/Pub/SR52.pdf>. Der er således i de områder, hvor det anbefales af DCE vurderet om de nuværende jagt- og forstyrrelsesområders afgrænsning skal ændres, for fire områder er arbejdet igangsat og forventes afsluttet i år.

13. Trusler

Fugleværnsfonden spørger, om vildtreservatbestemmelserne i Odense Fjord overholdes, og hvordan der sikres håndhævelse af vildtreservatlovbekendtgørelsen.

DOF Fyn oplyser, at det nuværende levested for terne er under trussel om tilgroning og prædation af ræv.

Naturstyrelsen kan oplyse følgende:

Naturstyrelsen Fyn har ansat en opsynsmand til at håndhæve vildtreservatlovbekendtgørelsen. Der er ikke kendskab til aktuelle problemer.

Naturstyrelsen har via tilstandsvurderingssystemet vurderet levestedet for splitterne til at have moderat tilstand. Det skyldes bl.a. tilgroning og risiko for prædation fra ræv.

14. Datagrundlag - fugle

Fugleværnsfonden ser det som et forvaltningsmæssigt problem, at Naturstyrelsen arbejder med en relativ stor tidsforskydning mellem de fugledata, der ligger til grund for datalaget i basisanalyserne og så selve Natura 2000 planlægningen og de senere handleplaner for Natura2000- områderne.

DOF Fyn gør indsigelse mod, at planen anfører, at Rørhøgen har god eller høj tilstand jf. figuren i planen side 12. Dette er ikke tilfældet, idet rørskoven i Fjordmarken, som er artens væsentligste ynglelokalitet i Natura 2000-området, tørrer ud i ynglesæsonen og derved giver ræven adgang til ynglestederne. Vandstanden i området bør hæves til det mest optimale i lighed med forholdene før afvandingen i 1965.

DOF Fyn mener desuden, at gunstig bevaringsstatus for udpegningsarter blandt ynglefugle ikke alene skal baseres på tilstedeværelse af ynglefugle, men også på fuglenes ynglesucces. Desuden anføres, at holdningen til bevaringsstatus bør ændres. En generel nedgang i antallet af fugle bør have indflydelse på (tilstandsvurderingen) af lokale bestande. Selv store lokale bestande bør beskyttes ekstra godt.

Naturstyrelsen kan oplyse følgende:

Natura 2000-planlægningen er en rullende planlægning, som opdateres hvert 6. år. De data om fugle, som indberettes til EU, og som Danmark er forpligtet til at arbejde efter, bygger på minimum 12-års registreringer. Danmark har senest indberettet data i 2009 og på baggrund heraf opdateret udpegningsgrundlaget i områderne i december 2012 efter de EU-retningslinjer, der gælder herfor.

Ynglefuglene på områdernes udpegningsgrundlag er overvåget i det nationale overvågningsprogram – NOVANA. I basisanalyserne er der præsenteret årlige data frem til 2009. For perioden 2010-12 er disse suppleret med data for de arter, der er overvåget de pågældende tre år. Da ikke alle ynglefugle overvåges hvert år, men med forskellige kadencer dækker datasættet fra 2010-12 ikke alle arter. For de tilbagevendende trækfuglene er der medtaget data frem til og med 2009. Der er i Natura 2000-planerne alene præsenteret data for fuglearter, der er medtaget på områdernes udpegningsgrundlag.

Datagrundlag for de yngle- og trækfugle, der indgår på Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag, er indsamlet og kvalitetssikret i forbindelse med det nationale overvågningsprogram – NOVANA. Det har været afgørende for Naturstyrelsen, at data, der anvendes til den overordnede statslige planlægning, er ensartede, landsdækkende og kvalitetssikrede data. Øvrige data som fx DOFbasen vil kunne finde anvendelse til belysning af lokale forhold i forbindelse med udarbejdelse af handleplanerne.

For 16 af de mest truede ynglefugle er der udviklet et tilstandsvurderingssystem for arternes levesteder. Denne tilstandsvurdering anvendes i Natura 2000-planerne til sikring og forbedring af disse arters levesteder.

Metoderne til fastsættelse af målsætninger for yngle- og trækfuglenes levesteder kan ses nærmere beskrevet i dette notat på Naturstyrelsens hjemmeside

<http://naturstyrelsen.dk/media/131252/faktuelle-faq-forslag-til-natura-2000-planer-2016-21.pdf>

Der er i 2014 foretaget en kortlægning af levesteder for udvalgte ynglefugle herunder bl.a. rørhøg. For 16 af de mest truede ynglefugle er der udviklet et tilstandsvurderingssystem for arternes levesteder. De indsamlede data fra kortlægningen er herefter indsat i dette tilstandsvurderingssystem. Ud fra en samlet vurdering er levestedet for rørhøg i Fjordmarken vurderet til god tilstand.

Der henvises i øvrigt til det generelle høringsnotat om emnet.

Justering af forslag til Natura 2000-plan nr. 110 Odense Fjord.

De indkomne bemærkninger har ikke givet anledning til ændringer i Natura 2000-planen. Der er foretaget justering af teksten i afsnit 1. Natura 2000-planlægning og afsnit 4. Indsatsprogram - med henblik på at præcisere videreførelse og konsolidering af indsatsen fra 1. planperiode i lyset af, at indsatsen fra den første generation planer har haft en kortere periode til gennemførelse end forudsat.

Desuden er der foretaget en ændring af den tekst, der beskriver figuren i afsnit 2.2.2. De 2 første sætninger bliver herefter:

Det ses af figuren, at det samlet set vurderes, at kun 5 ud af 23 levesteder er i gunstig tilstand. Ud af 3 kortlagte levesteder for rørhøg er de 2 i høj eller god tilstand, mens det tredje har moderat tilstand.

I afsnit 3.2 er sætningen "Hvis området huser en ynglebestand på mere end 140 par havterne eller 40 par klyde....." ændret til "Hvis området huser en ynglebestand på mere end 140 par havterne og 40 par klyde.....".

Ingen af ændringerne i forhold til planforslaget giver anledning til fornyet høring over planforslaget, jf. miljømålslovens § 45.

Bilag 1: Indkomne hørings svar til Natura 2000-plan nr. 110 Odense Fjord

- 13989 – Fugleværnsfonden
- 13738 – DOF Fyn
- 13661 – Patriotisk Selskab på vegne af Hofmansgave
- 13538 – Danmarks Jægerforbund
- 13535 – Danmarks Jægerforbund v/ Ole Præstegaard Jørgensen